

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1
Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13
Χολαργός, ☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

**Κριτήριο Αξιολόγησης
στη Χημεία Ομάδας Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΑΛΑΙΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ**

Ημερομηνία: 26 Φεβρουαρίου 2022

ΘΕΜΑ Α

Στις ερωτήσεις **A1** έως και **A4** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της ερώτησης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή επιλογή.

- A1.** Κατά την αραίωση υδατικού διαλύματος CH_3NH_2 :
- α.** αυξάνονται ο βαθμός ιοντισμού της CH_3NH_2 και το pH του διαλύματος.
  - β.** μειώνονται ο βαθμός ιοντισμού της CH_3NH_2 και το pH του διαλύματος.
  - γ.** αυξάνεται ο βαθμός ιοντισμού της CH_3NH_2 και μειώνεται το pH του διαλύματος.
  - δ.** μειώνεται ο βαθμός ιοντισμού της CH_3NH_2 και αυξάνεται το pH του διαλύματος.

Μονάδες 5

- A2.** Ποιος είναι ο καταλληλότερος δείκτης για την ταυτοποίηση του σημείου πλήρους εξουδετέρωσης του CH_3COOH ($K_a=10^{-5}$) με την NH_3 ($K_b=10^{-5}$), σε θερμοκρασία 25°C ; Στην παρένθεση δίνονται οι περιοχές pH στις οποίες οι δείκτες αλλάζουν χρώμα.
- α.** ερυθρό του κογκό (pH: 3-5)
  - β.** φαινολοφθαλεΐνη (pH: 8,3-10,1)
  - γ.** κίτρινο της αλιζαρίνης (pH: 10-12)
  - δ.** κυανού της βρωμοθυμόλης (pH: 6-7,6)

Μονάδες 5

- A3.** Σε δοχείο όγκου V L και σε σταθερή θερμοκρασία θ περιέχονται α mol $\text{CaCO}_3(\text{s})$, β mol $\text{CaO}(\text{s})$ και γ mol $\text{CO}_2(\text{g})$ σε κατάσταση χημικής ισορροπίας, σύμφωνα με τη χημική εξίσωση: $\text{CaO}(\text{s}) + \text{CO}_2(\text{g}) \rightleftharpoons \text{CaCO}_3(\text{s})$

Η τιμή της σταθεράς ισορροπίας K_c είναι:

α. $K_c = \frac{\gamma \cdot V}{\alpha \cdot \beta}$

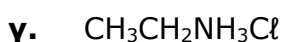
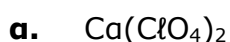
γ. $K_c = \frac{\gamma}{\alpha \cdot \beta}$

β. $K_c = \frac{V}{\gamma}$

δ. $K_c = \frac{\gamma}{V}$

Μονάδες 5

- A4.** Ουδέτερο υδατικό διάλυμα είναι το διάλυμα του:

Μονάδες 5

- A5.** Να χαρακτηρίσετε ως **ΣΩΣΤΗ** ή **ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ** καθεμιά από τις προτάσεις:
- Σε κάθε διάλυμα θερμοκρασίας 25°C ισχύει η σχέση $[\text{OH}^-][\text{H}_3\text{O}^+]=10^{-14}$.
  - Η υψηλή τιμή της σταθεράς ισορροπίας μιας αντίδρασης δείχνει ότι η αντίδραση αυτή πραγματοποιείται με μεγάλη ταχύτητα.
  - Η αύξηση της θερμοκρασίας αυξάνει την ταχύτητα και την απόδοση μιας ενδόθερμης αντίδρασης.
  - Υδατικό διάλυμα που περιέχει NH_3 , NH_4Cl και NaCl είναι ρυθμιστικό διάλυμα.
  - Υδατικό διάλυμα που περιέχει KOH 10^{-9} M έχει $\text{pH}=5$ ($\theta=25^\circ\text{C}$).

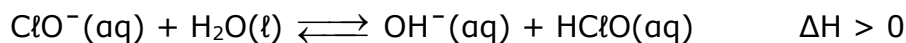
Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Β

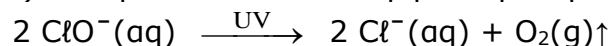
- B1.** Το σημαντικότερο ρυθμιστικό σύστημα του αίματος είναι το $\text{H}_2\text{CO}_3 / \text{HCO}_3^-$.
- Να γράψετε την εξίσωση ισορροπίας μεταξύ των δύο συζυγών μορφών του παραπάνω ρυθμιστικού. (μονάδα 1)
  - Αν το pH του αίματος έχει τιμή 7,4 και η $\text{pK}_{\text{a}1}$ του H_2CO_3 είναι 6,4, να υπολογίσετε τον λόγο των συγκεντρώσεων του H_2CO_3 προς το HCO_3^- . (μονάδες 3)

Μονάδες 4

- B2.** Για την απομάκρυνση του μικροβιακού φορτίου από τις πισίνες γίνεται χρήση του υποχλωριώδους νατρίου (NaClO). Κατά τη διάλυσή του στο νερό παράγεται HClO (το οποίο σκοτώνει τα μικρόβια) σύμφωνα με την αντίδραση:

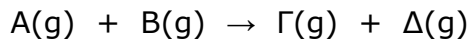
Το υποχλωριώδες ιόν (ClO^-) κατά την έκθεσή του στην υπεριώδη ακτινοβολία (UV) του ήλιου διασπάται σύμφωνα με την αντίδραση:

- Ποια επίπτωση θα έχει στη συγκέντρωση του HClO (απαντήστε με μία από τις λέξεις: αύξηση - μείωση - σταθερή) καθεμιά από τις παρακάτω μεταβολές:
  - θέρμανση της πισίνας
  - προσθήκη στερεού NaCl (χωρίς μεταβολή όγκου)
  - έκθεση σε ακτινοβολία UV
  - προσθήκη αερίου HCl (χωρίς μεταβολή όγκου)
 (μονάδες 4)
- Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας για τις μεταβολές (iii) και (iv). (μονάδες 4)

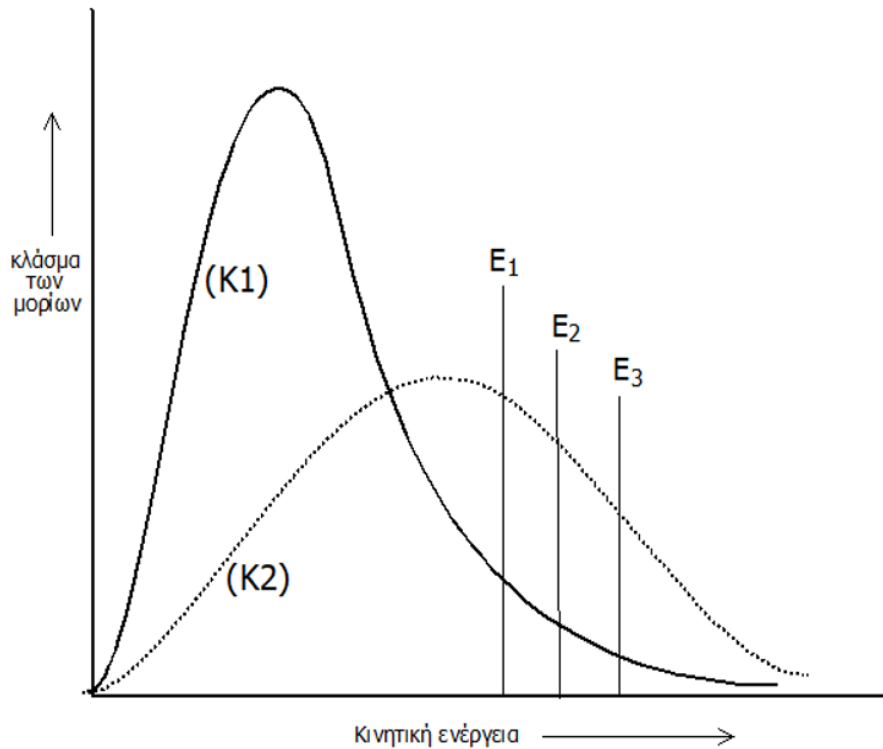
Μονάδες 8

B3. Σε κλειστό δοχείο σταθερού όγκου πραγματοποιείται η αντίδραση:

σε θερμοκρασία θ παρουσία κατάλληλου καταλύτη.

Υπό τις συνθήκες αυτές, στο διάγραμμα κατανομής Maxwell-Boltzmann η κατανομή των αερίων αντιδρώντων σε σχέση με την $E_{\text{κιν}}$ αποδίδεται με την καμπύλη (K1) και η ενέργεια ενεργοποίησης είναι η E_2 .

A. Αν η ίδια αντίδραση πραγματοποιηθεί στην ίδια θερμοκρασία θ χωρίς καταλύτη, η κατανομή Maxwell-Boltzmann και η ενέργεια ενεργοποίησης θα είναι αντίστοιχα:

α. (K1) και E_2

γ. (K1) και E_3

β. (K2) και E_3

δ. (K1) και E_1

B. Αν η ίδια αντίδραση πραγματοποιηθεί σε θερμοκρασία $\theta' > \theta$ χωρίς καταλύτη, η κατανομή Maxwell-Boltzmann και η ενέργεια ενεργοποίησης θα είναι αντίστοιχα:

α. (K2) και E_3

γ. (K2) και E_1

β. (K2) και E_2

δ. (K1) και E_3

Γ. Αν η ίδια αντίδραση πραγματοποιηθεί σε θερμοκρασία $\theta' > \theta$ παρουσία αποτελεσματικότερου καταλύτη, η κατανομή Maxwell-Boltzmann και η ενέργεια ενεργοποίησης θα είναι αντίστοιχα:

α. (K1) και E_1

γ. (K2) και E_3

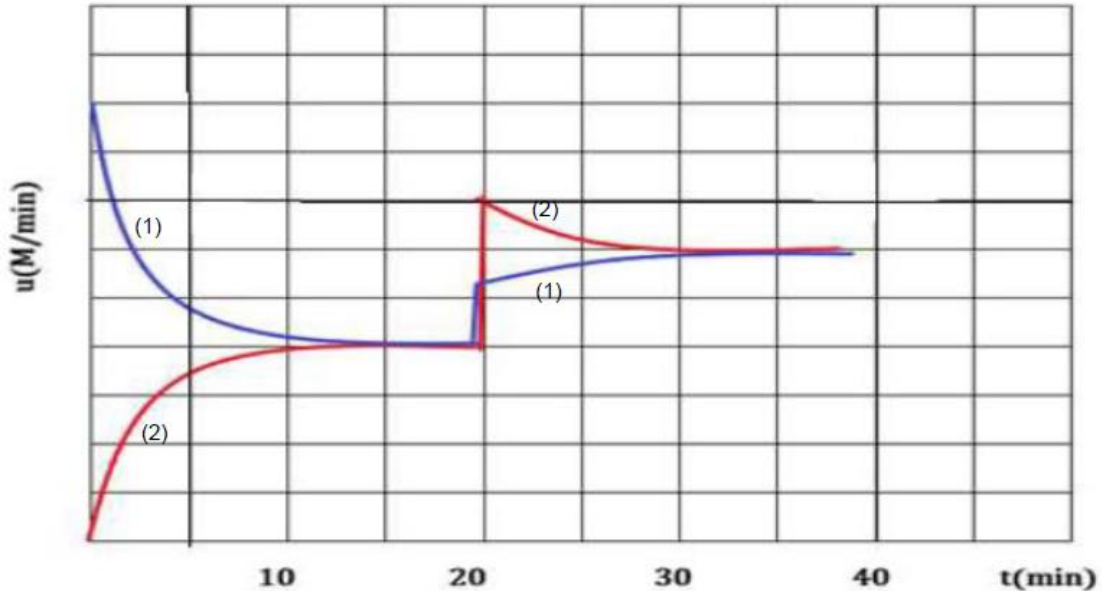
β. (K2) και E_2

δ. (K2) και E_1

Να επιλέξετε σε κάθε περίπτωση τη σωστή απάντηση.

Μονάδες 6 (2+2+2)

- B4.** Αέριο N_2O_4 εισάγεται σε κλειστό δοχείο όγκου V , σε θερμοκρασία $\theta^\circ C$, οπότε αποκαθίσταται η ισορροπία: $N_2O_4 \rightleftharpoons 2 NO_2 \quad \Delta H > 0$
 Το διάγραμμα αναπαριστά τις μεταβολές των ταχυτήτων των δύο αντίθετων αντιδράσεων συναρτήσει του χρόνου.

Η μεταβολή που πραγματοποιήθηκε τη χρονική στιγμή $t_1=20 \text{ min}$ οφείλεται σε:

- α.** αύξηση της θερμοκρασίας.
- β.** ελάττωση του όγκου του δοχείου.
- γ.** προσθήκη NO_2 .
- δ.** αύξηση του όγκου του δοχείου.

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδες 2)

Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας. (μονάδες 5)

Μονάδες 7

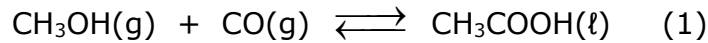
ΘΕΜΑ Γ

- Γ1.** Κλειστό δοχείο όγκου V και θερμοκρασίας θ περιέχει $0,01 \text{ mol}$ ατμών ιωδίου. Στο δοχείο εισάγεται ισομοριακή ποσότητα αερίου H_2 και πραγματοποιείται η αντίδραση $H_2(g) + I_2(g) \rightleftharpoons 2HI(g)$, με απόδοση 50%.
 Η αντίδραση αυτή είναι απλή και προς τις δύο κατευθύνσεις.

- α)** Να υπολογίσετε την τιμή της σταθεράς K_c . (μονάδες 2)
- β)** Αν u_1 είναι η ταχύτητα της αντίδρασης προς τα δεξιά και u_2 η ταχύτητα της αντίδρασης προς τα αριστερά, να υπολογίσετε την τιμή του πηλίκου $\frac{u_1}{u_2}$ τη στιγμή που στο δοχείο υπήρχε το 80% της αρχικής ποσότητας του H_2 . (μονάδες 6)
- γ)** Να υπολογίσετε πόσα επιπλέον mol H_2 πρέπει να προστεθούν στο δοχείο, χωρίς μεταβολή όγκου και θερμοκρασίας, ώστε η απόδοση της αντίδρασης να γίνει 80%. (μονάδες 5)

Μονάδες 13

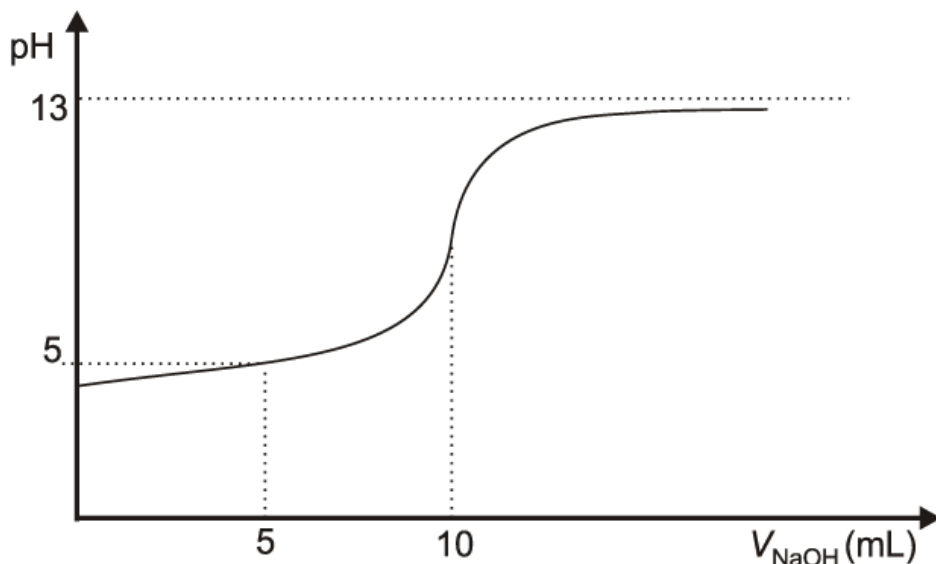
- Γ2.** Η μεθανόλη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή οξικού οξέος, σύμφωνα με τη χημική εξίσωση:

Στο εργαστήριο μιας βιομηχανίας που παρασκευάζει οξικό οξύ με την παραπάνω μέθοδο, πραγματοποιείται πείραμα με αντιδρώντα μεθανόλη και περίσσεια CO.

Όταν η αντίδραση φτάνει σε ισορροπία, σύμφωνα με την (1), απομακρύνεται κατάλληλα από το μίγμα της ισορροπίας το CO. Η ποσότητα που απομένει (μεθανόλη και οξικό οξύ) ζυγίζει 0,68 g και διαλύεται σε νερό, οπότε παρασκευάζεται διάλυμα Δ1 όγκου 200 mL.

Ποσότητα 20 mL από το διάλυμα Δ1 ογκομετρείται με πρότυπο διάλυμα NaOH και λαμβάνεται η καμπύλη ογκομέτρησης που φαίνεται στο σχήμα, όπου στα 10 mL αντιστοιχεί το ισοδύναμο σημείο της ογκομέτρησης:

- α.** Να εξηγήσετε πώς προκύπτει ότι η συγκέντρωση του πρότυπου διαλύματος είναι 0,1 M. (μονάδες 2)
- β.** Να υπολογίσετε τη σταθερά ιοντισμού K_a του οξικού οξέος. (μονάδες 4)
- γ.** Να υπολογίσετε την απόδοση της αντίδρασης (1). (μονάδες 6)

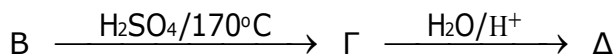
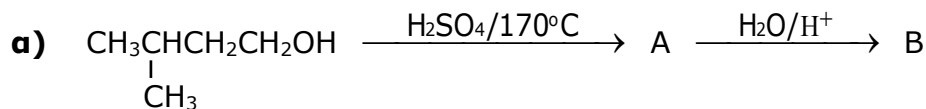
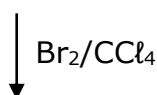
Δίνονται οι σχετικές ατομικές μάζες: H=1, C=12, O=16

Δίνεται επίσης, ότι η μεθανόλη δεν αντιδρά με κανένα απ' τα υπόλοιπα συστατικά του διαλύματος Δ1, ούτε με το NaOH.

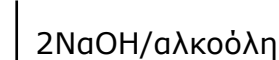
Η θερμοκρασία όλων των υδατικών διαλυμάτων είναι 25°C, για την οποία δίνεται η σταθερά $K_w=10^{-14}$.

Στα υδατικά διαλύματα ισχύουν οι γνωστές προσεγγίσεις.

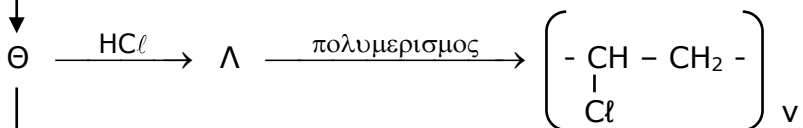
Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Δ**Δ1.** Δίνονται τα διαγράμματα χημικών μετατροπών:**β)** C_vH_{2v} (E)

Z

Θ

M

Να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων (κύρια προϊόντα) A, B, Γ, Δ, E, Z, Θ, Λ και M.

Μονάδες 9**Δ2.** Δίνονται τα υδατικά διαλύματα:

(Y1) NaOH pH=14

(Y2) CH₃COONa c=1 M, pH=9,5

(Y3) HCl c=0,1 M

α) Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος Y3 και τη συγκέντρωση του διαλύματος Y1. (μονάδες 2)

β) Αναμιγνύονται 10 mL του Y1 με 50 mL του Y2 και 350 mL του Y3. Το διάλυμα που προκύπτει, αραιώνεται με νερό σε τελικό όγκο 1 L (διάλυμα Y4). Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος Y4. (μονάδες 6)

γ) Πόσα mol στερεού NH₄Cl πρέπει να προστεθούν σε 500 mL του διαλύματος Y1, χωρίς μεταβολή όγκου, ώστε να προκύψει διάλυμα με pH=11,5; (μονάδες 4)

δ) Πόσα mL του διαλύματος Y1 περιέχουν την ίδια ποσότητα ιόντων OH⁻, με αυτή που περιέχεται σε 5 L διαλύματος NH₃ 0,1 M; (μονάδες 4)

- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία 25°C, για την οποία δίνονται οι σταθερές K_b(NH₃)=10⁻⁵ και K_w=10⁻¹⁴.

- Επιτρέπονται οι γνωστές προσεγγίσεις.

Μονάδες 16